

N:o 64.

Kongl. Maj:ts nådiga proposition till Riksdagen, med förslag till lag med vissa bestämmelser angående enskilda banker, som afstått från sedelutgifningsrätt; gifven Stockholms slott den 11 mars 1898.

Under åberopande af bilagda utdrag af i statsrådet och högsta domstolen förda protokoll vill Kongl. Maj:t härmed jemlikt § 87 regeringsformen föreslå Riksdagen att antaga härvid fogade förslag till lag med vissa bestämmelser angående enskilda banker, som afstått från sedelutgifningsrätt.

Kongl. Maj:t förblifver Riksdagen med all kongl. nåd och ynnest städse väl bevågen.

OSCAR.

Hans Wachtmeister.

Förslag

till

Lag

med vissa bestämmelser angående enskilda banker, som afstått från sedelutgifningsrätt.

Häri genom förordnas som följer:

Vill enskild bank, som erhållit rätt att utgifva egna banksedlar, afstå från sådan rätt, göra minst tre månader förut anmälan derom hos chefen för finansdepartementet; och låte departementschefen ofördröjligen kungöra anmälingen i allmänna tidningarna.

Har enskild bank, efter ty nu är sagdt, afstått från rätt att utgifva egna banksedlar, ege banken föfoga öfver sina i allmänt förvar nedsetta grundfondshypotek, dock med iakttagande att banken alltid skall ega sådana tillgångar, hvarå enskild banks sedelutgifning må grundas, till värde motsvarande beloppet af bankens utelöpande sedlar.

I öfrigt skall beträffande enskild bank, som afstått från sin sedelutgifningsrätt, i tillämpliga delar lända till efterrättelse hvad om enskild sedelutgifvande bank finnes stadgadt.

Denna lag skall träda i kraft den 1 juli 1898.

---

*Utdrag af protokollet öfver finansärenden, hållet inför Hans Maj:t
Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 22 januari
1898.*

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern **BOSTRÖM**,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena greve **DOUGLAS**,
Statsråden: herr friherre **ÅKERHJELM**,
    WIKBLAD,
    GILLJAM,
    friherre **RAPPE**,
    CHRISTERSON,
    ANNERSTEDT,
    VON KRUSENSTJERNA,
    greve **WACHTMEISTER**.

Efter gemensam beredning med chefen för justitiedepartementet
anförde departementschefen, statsrådet greve Wachtmeister:

Då Eders Kongl. Maj:t till 1897 års Riksdag aflät proposition
med förslag till lag för Sveriges riksbank, förutsattes, att de enskilda
banker, som före utgången af sina löpande oktrojer komme att afstå
från sin sedelutgifningsrätt, i sammanhang dermed komme att ombilda
sig till bankaktiebolag. Enahanda uppfattning uttalades ock af den
senaste bankkomitén uti dess den 30 januari 1890 afgifna betänkande.
Man antog nemligen, att bankdelegarnes personliga ansvarighet icke
skulle bibehållas längre än sedelutgifningsrätten, som ju är den enda
förmån, de enskilda bankerna ega framför bankaktiebolagen. Några för-

ändringar i eller tillägg till nådiga kungörelsen angående enskilda banker med rätt att utgifva egna banksedlar den 12 juni 1874 ifrågasattes derföre icke i sammanhang med den omförmälda nådiga propositionen, då man antog, att de enskilda bankerna skulle fortlevva på grundvalen af 1874 års kungörelse, tills de, såsom bankaktiebolag, komme att lyda under den för dessa gällande lag af den 19 november 1886.

Sedan lagen för Sveriges riksbank den 12 sistlidne maj kungjorts, har emellertid inträffat, att en enskild bank anmält sig ämna afstå från sin sedelutgifningsrätt med bibehållande af delegarnes personliga ansvarighet; och man har under hand sport, att äfven andra enskilda banker ämna under den närmaste tiden afsäga sig sedelutgifningsrätten, men låta med öfvergången till bankaktiebolagsformen anstå, vare sig ända tills de gällande oktrojerna med år 1903 gå till ända eller ock till någon tidpunkt dessförinnan. Under denna öfvergångstid skulle således förekomma en ny banktyp: enskild bank utan sedelutgifning, men med personlig ansvarighet för delegarne. Från den penninginsättande allmänhetens synpunkt kan mot tillvaron af sådan bank icke gerna vara något att erinra, då densamma i den personliga ansvarigheten erbjuder en säkerhet utöfver den, bankaktiebolagen lemna.

Det lär emellertid vara erforderligt, att det genom lag förklaras, att ofvannämnda nådiga kungörelse, hvars rubrik redan angifver, att den afser enskilda banker med sedelutgifningsrätt, likasom öfriga stadganden rörande de enskilda sedelutgifvande bankerna äro i tillämpliga delar fortfarande gällande för enskild bank, äfven sedan den afstått från sin sedelutgifningsrätt.

I ett hänseende bör dock nämnda kungörelse icke tillämpas på sådan enskild bank, nemligen i fråga om skyldighet att redovisa grundfondshypotek i värdehandlingar af vissa slag. Dessa grundfondshypotek utgöra visserligen icke omedelbart pant för sedlarne, men af bestämmelserna i 1874 års kungörelse angående enskilda sedelutgifvande banker, enligt hvilka bestämmelser, bland annat, grundfondshypoteken få, om behofvet sådant kräfver, realiseras för att bereda tillgång till sedlarnes infriande, framgår otvetydigt, att sagda grundfondshypotek äro afsedda att i sin mån bilda ett underlag för sedelutgifningsrätten, hvilket äfven styrkes deraf, att lagen angående bankaktiebolag den 23 november 1886 icke fordrar ställandet af dylika hypotek. Det finnes vid sådant förhållande tydligen ingen anledning, hvarföre enskild bank utan sedelutgifningsrätt skall, i motsats till bankaktiebolagen, vara skyldig att redovisa grundfondshypotek till högre belopp, än som må erfordras, för att de ännu utelöpande sedlarne alltid skola motsvaras af valutor af

sådan beskaffenhet, § 26 i 1874 års kungörelse föreskrifver; och det är af särskild vigt, att grundfondshypoteken icke efter sedelutgifningens upphörande äro bundna, emedan dessa grundfondshypotek, på sätt min företrädare i embetet vid anmälan af förut omförmälda förslag till lag för Sveriges riksbank till statsrådsprotokollet den 9 januari 1897 erinrade, förutsatts komma att lemnas såsom pant för de krediter, enskild bank, som afstått från sin sedelutgifning, är enligt lagen den 12 sistlidne maj berättigad att erhålla hos Sveriges riksbank. Dock lär det böra föreskrifvas, att rättigheten för sådan enskild bank att förfoga öfver sina grundfondshypotek icke inträder förr än viss tid, som lämpligen torde bestämmas till tre månader, förflutit efter det afsägelsen af sedelutgifningsrätten blifvit hos chefen för finansdepartementet anmäld, på det sedelinnehafvarne, hvilka genom kungörelser, som departementschefen ofördröjligen låter utfärda, erhålla kännedom om upphörande af bankens sedelutgifning, må blifva i tillfälle att, om de så önska, presentera sedlarne för inlösen, innan grundfondshypoteken disponeras.

Föredragande departementschefen uppläste härpå ett i öfverensstämmelse med de af honom nu uttalade åsigter upprättadt förslag till lag med vissa bestämmelser angående enskilda banker, som afstått från sedelutgifningsrätt, af den lydelse, bil. — vid detta protokoll utvisar; och täcktes, på statsrådets hemställan, Hans Maj:t Konungen i nåder förordna, att öfver berörda förslag högsta domstolens yttrande skulle, för det ändamål § 87 regeringsformen omförmäler, genom note ur protokollet inhämtas.

Ex protocollo:

Waldemar Roos.

Förslag

till

L a g

med vissa bestämmelser angående enskilda banker, som afstått från sedelutgifningsrätt.

Härigenom förordnas som följer:

Vill enskild bank, som erhållit rätt att utgifva egna banksedlar, afstå från sådan rätt, göra minst tre månader förut anmälan derom hos chefen för finansdepartementet; och låte departementschefen ofördröjligen kungöra anmälingen i allmänna tidningarna.

Har enskild bank, efter ty nu är sagdt, afstått från rätt att utgifva egna banksedlar, ege banken förfoga öfver sina i allmänt förvar ned-satta grundfondshypotek, dock med iakttagande att banken alltid skall ega sådana tillgångar, hvarå enskild banks sedelutgifning må grundas, till värde motsvarande beloppet af bankens utelöpande sedlar.

I öfrigt skall beträffande enskild bank, som afstått från sin sedelutgifningsrätt, i tillämpliga delar lända till efterrättelse hvad om enskild sedelutgifvande bank finnes stadgadt.

Denna lag skall träda i kraft den 1 juli 1898.

Utdrag af protokollet öfver ett lagärende, hållet uti Kongl. Maj:ts högsta domstol onsdagen den 2 februari 1898.

Andra rummet.

Närvarande:

Justitieråden: AHLGREN,
HERSLOW,
NORBERG,
LINDBÄCK,
HELLSTRÖM,
BILLING,
BOHMAN.

T. f. byråchefen för lagärenden, revisionssekreteraren Hammar-skjöld föredrog i underdånighet utdrag af protokollet öfver finansärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet den 22 nästlidne januari, hvarmedelst, för det ändamål § 87 regeringsformen omförmälde, högsta domstolens yttrande inhemtats öfver upprättadt förslag till lag med vissa bestämmelser angående enskilda banker, som afstått från sedelutgifningsrätt; varande berörda förslag bilagdt detta protokoll.

Enär icke något skäl syntes förefinnas dertill, att enskild sedelutgifvande bank, som behölle sin sedelutgifningsrätt till utgången af löpande oktroy, derefter, då sagda rätt upphört, icke skulle få åtnjuta enahanda förmån, som enligt förslaget skulle, i händelse enskild

bank afstode från sedelutgifningsrätt, tillkomma banken vid samma rätts upphörande, hemstälde justitieråden *Herslow*, *Hellström* och *Billing*, huruvida icke förslaget borde kompletteras med ett stadgande i berörda syfte.

Högsta domstolens öfrige ledamöter lemnade förslaget utan anmärkning.

Ex protocollo:

Erik Ölander.

*Utdrag af protokollet öfver finansärenden, hållet inför Hans Maj:ts
Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 11 mars
1898.*

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern BOSTRÖM,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena greve DOUGLAS,
Statsråden: herr friherre ÅKERHJELM,
                  WIKBLAD,
                  GILLJAM,
                  friherre RAPPE,
                  CHRISTERSON,
                  ANNERSTEDT,
                  VON KRUSENSTJERNA,
                  greve WACHTHEISTER,
Justitieråden: GLIMSTEDT,
                  CARLSON.

Departementschefen, statsrådet greve Wachtmeister anmälde i underdånighet högsta domstolens yttrande öfver det enligt statsrådsprotokollet öfver finansärenden den 22 sistlidne januari till högsta domstolen remitterade förslag till lag med vissa bestämmelser angående enskilda banker, som afstått från sedelutgifningsrätt.

Efter att hafva redogjort för nämnda förslag samt högsta domstolens deröfver afgifna utlåtande, anförde departementschefen:

Tre ledamöter af högsta domstolen hafva hemställt, huruvida icke förslaget borde kompletteras i det syfte, att enskild sedelutgifvande bank, som behölle sin sedelutgifningsrätt till utgången af löpande oktroj,

derefter, då sagda rätt upphört, skulle få åtnjuta enahanda förmån, som enligt förslaget skulle, i händelse enskild bank afstode från sedelutgifningsrätt, tillkomma banken vid samma rätts upphörande; men då det lär vara ovisst, huruvida någon enskild bank efter den enskilda sedelutgifningens definitiva upphörande vid nu gällande oktrojs utgång kommer att begära förnyad oktroj på grundvalen af 1874 års nådiga kungörelse och den af desse ledamöter ifrågasatta lagbestämmelse sålunda skulle afse ett fall, som tilläfsventyrs aldrig inträffar, finner jag mig icke för närvarande ega anledning ingå i närmare pröfning af frågan om meddelandet af en sådan lagbestämmelse, utan hemställer jag, att det ifrågavarande lagförslaget, hvilket af högsta domstolens fleste ledamöter lemnats utan anmärkning, måtte, i oförändradt skick, jemlikt § 87 regeringsformen föreläggas Riksdagen till antagande.

Med bifall till denna af statsrådets öfrige ledamöter biträdda hemställen täcktes Hans Maj:t Konungen i nåder förordna, att till Riksdagen skulle afåtas nådig proposition i ämnet af den lydelse, bilagan litt. — vid detta protokoll utvisar.

Ex protocollo:
Hjalmar Rettig.